

O'zingni angla!

Hurriyat

Mustaqil gazeta

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan ★ Elektron manzil: gaghurriyat@mail.ru ★ www.uzhurriyat.uz ★ 2020-yil 13-may, chorshanba ★ № 15 (1179)

КИТОБ ЧОП ЭТИШ — КЎПКАРИ МУСОБАҚАСИ ЭМАС!

Китоб ёзилгандан то китобхоннинг кўлига етгунича муаллифники, сўнг эса у халқниги бўлади. Илк босма китоб чоп этила бошлаган даврдан то шу кунга қадар қанча китоб чоп этилган бўлмасин, барчасига ҳақиқи баҳони ўкувчи берган. Китобхонни алдаб бўлмайди, китобнинг "яроқлилик муддати" кўрсатилмайди. Шу сабаб китоб чоп этилгунга қадар анча меҳнат талаб қиласди.

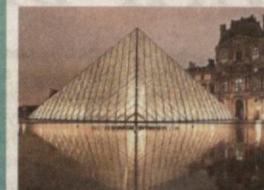
⇒ 3-бет

САҲРОГА ҚОНИ САЧРАГАН ШОИР

... Шоир бу вазифаларда ҳам ҳалол, адолат билан иш олиб боради ва халқ орасида обрў-эътибори тобора ошади. Аммо амирликнинг қилимишларини очик айтганидан чўчиган амир Олимхон уни барча мансаблардан бўшатиб, арқдан четлаштиради.

⇒ 7-бет

ИЛҲОМ ПАРИЛАРИ ИБОДАТХОНАСИ

Лувр музейига кириш учун билет нархи 15 евро туради. Октябрь-март ойларининг ҳар илк якшанбаси музейни текин томоша қилиш мумкин. Европтифоҳ ҳудудида истиқомат қиладиган ўн саккиз ёнгача бўлган йигит-қизлар, расом ва ҳайкалтарошлар, ижтимоий ҳимояга муҳтож одамлар музейга чиптасиз кира оладилар.

⇒ 8-бет

БМТ БОШ КОТИБИННИГ ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИГА МАКТУБИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Жаноби Олийларига, Жаноби Олийлари!

Глобал миқёсда ўтиши тўхтатиш бўйича мен эълон қилган даъватни қўллаб-куватлаб мактуб йўллаганинг учун Сизга савимий миннатдорлик билдираман. Ушбу даъват бутун дунё бўйлаб давлат ва хукumat раҳбарлари, шунингдек, минтақавий шериклар, фуқаролик жамияти ва диний ташкилотлар раҳбарлари томонидан ижобий қабул қилингани мени рухлантириди. Энг муҳими, ушбу даъвата бир қатор ўзаро низолашаштган томонлар бошлангич ижобий муносабат билдири.

Можаролардан турили даражада жабр кўрган ва пандемия олдида янада заиф бўлиб қолгандар учун мен ҳали ҳам хавотирдаман, тинч аҳоли, айниска, хотин-қизлар, болалар ва маргинат гурхуларни ҳимоя қилиш учун барчамиз масъул эканнимизни ҳамшира таъқидлайдаман. Шу муносабат билан Сиз раҳбарлик қилаётган мамлакатнинг минтақада жабр кўрган давлатларга, жумладан, Афғонистон Ислом Республикаси инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш борасидаги савиъ-харакатлари учун фоят миннатдорман.

Сизнинг Ҳукumatнинг томонидан Ўзбекистон Республикасида вируснинг тарқалишини живолаша, шунингдек, пандемиянинг ижтимоий-иктисодий, жумладан, аҳолининг

энг эҳтиёжманд қатламлари учун оқибатларини юмшатиш бўйича кўрилган қатъий чораларни юксак баҳолайман. Ҳукumatнинг ва резидент-координатор бошчилигида БМТ-нинг Мамлакат гурухи ўртасидаги ҳамкорлик юкорида дараҷада эканни мени рухлантиради.

БМТ қарама-қарши томонлар эзгу ниятлари ёки ўтиши вақтина тўхтатиш тўғрисидаги баёнотлардан урушни якунлашга, узоқ муддатли сиёсий ечимлар ва барқарор тинчликлика эришишга ўтишига тўмаклашиб учун барча ҳукumat муассасалари ва манфаатдор ташкилотлар билан ҳамкорликни давом эттиради. Сиз савиъ-харакатларимизни қўллаб-куватлашада давом этасиз, деб умид қиласман.

Шунингдек, Сирдарё вилоятида тўғон ёрилгани тўғрисидаги хабарни чукур қайгу билан қабул қилганини таъқидлашни истардим. Унинг оқибатидаги сув тошқинидан жабрланган Ўзбекистон ҳалқи ва кўшини Қозогистон ҳалқига ҳамдардлик билдираман. Муҳтож одамларга ёрдам кўрсатишда Ўзбекистон ва Қозогистон ҳукumatлари яқиндан ҳамкорлик қилаёттанини юксак баҳолайман.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган юксак эҳтиромимни қабул қилгайсан.

Энг эзгу тилаклар билан,
Антониу ГУТЕРРИШ,
БМТ Бош котиби.

ФАЙЗЛИ ДАЛА

Чироқчи туманидаги Кўкдала қишлоғига эртаки тарвуз етишишируечи дәхқонлар маҳсулотларини экспортга тайёрлашмоқда.

МУЛОҲАЗА

Бугунги ҳаёт, турмуш тарзи, тажрибалар шуни кўрсатаяптики, одамларнинг газета, радио, телевидение хакида айтганлари, башоратларни шунчаки гаплар экан, гувоҳи бўлиб турганинг газеталар ўқилаяти, радионинг ҳам мухлиси бор, телевизор эса ҳар ҳонадонимиз тўридаги арзандалигича колмоқда.

Хўш, бугун бир пайтлар айвонимизнинг

ЎША РАДИО ҚАНИ?..

устунига ўрнатилган кичкина қутичада жойлашиб олиб, кечак-ю кундуз сайраб ётган, ўзининг янги-янги аҳборотлари-ю кечки пайтлари бериладиган дилтортар концертлари билан ҳамманинг кўнглини шод этган ўша радио қани?

Энди болажонлар жон қулоги билан тинг-

лайдиган "Оқшом эртаклари", "Полвонжон – согломжон" эшилтиришлари йўқ. Якшанба кунлари ўшу кекса баравар тинглайдиган, кулгудан роҳатлантирадиган, юзига табассум юргутирадиган "Табассум" радиожурналинг ҳам аҳволи яхшимас.

ЖАВОБ

"Матбуот тарқатувчи" шўйба корхонаси Хоразм вилояти филиалида ўтган йиллар давомида содир этилган жинойи ҳолатлар "Hurriyat" газетасининг 2020 йил 26 февраль, №9, (1173)-сонида чоп этилган "Матбуот тарқатувчи"даги кингирликлар" сарлавҳали мақолада атрофлича байн этилган. Ушбу мақола шўйба корхона мөнхат ҳамоаси иштирокидаги кенгайтирилган йигилишда муҳокама қилинди.

Мақоладаги далиллар айни ҳақиқат

Мақолада "Матбуот тарқатувчи" шўйба корхонаси филиали собиқ раҳбарни фаолияти давомидаги маблагларни талон-тарож кингирлиги, корхонага кўп миқдорда маддий зарар етказганинг тўғрисидаги айни ҳақиқат ёритилган.

Жиноят ишлари бўйича Хоразм вилоятидаги суди томонидан мазкур молиявий қінгирликлар фаш этилиб, судланувчилар О.Курбонов ҳамда М.Нурметовларга нисбатан қилимшиларига яраша жаёз тайинланган бўлса-да, бирор бу ҳолат соҳада узоқ йиллардан берি мөнхат қилиб келаётган корхона ходимлари шаънга дод тушиди.

Шу сабаб, йигилиш иштирокчилари ўз чиқишларидаги муҳокама қўйилган ножӯ ҳолатларни

ШУНДАЙ ДЕДИ

Танзила НОРБОЕВА,
Ўзбекистон Республикаси Сенати раиси:

Ўтган йилда Омбудсманга 12 800 дан зиёд мурожаат келиб тушган. Лекин уларнинг қанчаси ёки неча фоизи ижобий ҳал қилинган деган саволга аник жавоб топа олмадим. Бор-йўғи 20 фоиз мурожаат назоратга олинган, холос.

Г.ШАРИПОВ,
Хоразм вилоят
"Матбуот тарқатувчи" шўйба
корхонаси
директори в.в.

UYDA
QOLING!

Ўзбекистонда коронавирусдан
тузалганлар сони 2040 нафарга етди

Мамлакатимизда 2020 йил 12 май куни кеч 23.00 га қадар Соғлини сақлаш вазирлиги маълумотла-рига асосланаб, ижтимоий тармоқлар тарқатган ха-барларга кўра, бир кунда 61 кишида коронавирус аниқланган, 52 нафар бемор эса ушбу касалликдан соғайган.

Айни пайтда республика мөнтизимидаги ҳамкорликни таъқидлашадиган тармоқлар тарқатган ха-барларга кўра, бир кунда 2547 нафар кишини ташкил этиб, ушбу касал-

ликтан тўлиқ соғайганлар эса 2040 нафарни ташкил этмоқда. 10 нафар киши вафот этган.

Демак, соғайган ва вафот этганлардан ташқари, жами 497 нафар бемор даволанмоқда.

ЁД ЭТИБ

ОБИД АСОМОВ ЧИҚИШЛАРИ КИМЛАРГА ЁҚМАГАН?..

Қизиқчилек санъати санъатлар ичидаги энг мураккаб ва машаққатли соҳа ҳисобланади. Обид Асомов ўзбек қизиқчилек санъатидаги ўз мактабини яратма олган инсон эди. Ҳамкашларидан фарқи у ушбу санъат саҳнасига ўз услуги билан ёниб кириб келди. Бошиданоқ ҳеч кимга тақлид қилимади. Ҳалқинга кўнглинидан жой олиши баҳтига мусяссар бўлди. У қизиқчилек санъатига мильлат учун оғир бўлган даврда келди. Жамиятининг ижтимоий ва иқтисодий камчиликларини кулгү йўли билан баралла айти олди ва ҳалқиниң ҳаётига табассум, кулгу олиб кирди.

Айниқса, "Обид А" театри томошалари элни севими томошаларига айланди. Умрининг охирги йилларидаги ҳаётининг мазмуни бўлгандан мультифильм яратишга бағишланди.

Инсон азиз, хотира мұқаддас. Элизимизнинг истъододли қизиқчилеси Обид Асомов-нинг аёли ва яқин инсонларининг бунгун дил сўзларига қулоқ солдик.

МУНОСАБАТ

«Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий давлат ҳокиминиёт органлари мусассислигидаги даврий босма нашрларни кўллаб-куватлаш ва улар фаолиятини янада ривожлантиришга онд қўшичча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Вазирлар Махкамасининг қарор лойихаси мухоммада кўйилди. Ушбу қарор лойихаси айни кунларда ижтимоий тармокларда, ахборот порталларида соҳа ходимлари томонидан кенг муҳокама этилмоқда. Ушбу қарор лойихасига самарқандлик журналистлар ҳам ўз таклифларини билдиришган.

КАРОР — ЛОЙИХА, ТАКЛИФЛАР БИСЁР

Фармон ТОШЕВ, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Самарқанд вилоят бўлуми раиси, «Зарафшон» ва «Самарқандский вестник» газеталари бирлашган таҳририяти Бош мұхаррири:

— Бугунки кунда Самарқанд вилоятда жами 47 та газета-журналлар чоп этилмоқда, 1 та телевидение, 2 та радио фаолият кўрсатмоқда. Шундан 3 та вилоят, 16 та шаҳар ва туман ҳокимларни газеталари, 19 та хусусий нашр, 4 таси тармоқ газетаси ва 5 таси илмий журналларидир.

Вилоятнинг шаҳар ва туманлари газеталари таҳририларда 200 нафарга яхин ходим меҳнат қиласди. Ижодий ходимлар 100 нафардан ортиқ бўлиб, уларнинг қарий эллик физик олий маълумотни журналистларни сабаблайди. Вилоят бўйича 500 нафардан ортигоммавий ахборот воситаларида шишаётган журналистлар бор.

Газеталарни ривожлантириш, газеталар мунтазамлигини таъминлаш бўйича уларга аниқ, манзуллёрдам кўрсатилиши лозим. Ушбу қарор лойихасида бу масалалар алоҳида тўхтатилинган. Аммо обуна уюштируви ташкилоттар узоқ йиллардан бери бизнинг асосий муммоммоси бўлиб келмоқда.

Голоб ҲАСАНОВ, «Зарафшон» газетаси бош мұхаррири ўринбосари:

— Биринчи навбатда, қарорда фақат давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг нашрларигагина эмас, балки барча босма оммавий ахборот воситаларирига фаолиятига оид бўлишини назарда тутиш керак.

Шунингдек, босма оммавий ахборот воситаларини кўллаб-куватлаш учун вилоят, туман, шаҳар бюджетидан ҳар иили ажратиладиган маблаглар белгиланашини конкрет кўрсатиб кўйилган бўлиши лозим.

Умуман, қайси орган томонидан маблаг ажратилса, ОАВ ўша орган фаолиятидаги камчиллик ва нуқсанларни ёритиб берла олмайди. Шунинг учун маблаг ажратиш масаласида чукур ўйлаб кўриш керак.

Ҳаким ЖУРАЕВ, Самарқанд шаҳар ҳокимлиги мусассислигидаги «Самарқанд» газетаси мұхаррири:

— Ушбу қарор фақат бир ўқуналиши қамраб олмай, оммавий ахборот воситаларининг бир нечта жабхаларини ўз ичига олган ҳолда мавжуд муммомларга ҳукукий ечим беришини истардим. Аввало, бюджетдан ташкири ҳамгармадан маблаг ажратилиши бу жуда ичинчиз ҳолат, назаримда. Ушбу ҳамгарманинг газета учун ажратиладиган маблаги ахолининг маълум қатламиининг белуп обунасига йўналтирилса

мақсадлироқ бўларди, деб ўйлайман.

Оммавий ахборот воситалари ходимларининг маошини белгилаш, уларга гонорар тўлаш бўйича ҳозирга қадар мукаммал ҳукукий ҳуқоят ўйўн. Мазкур масала ҳам ечимга мухожж бўлиб турдиган. Босма нашрларга солиқ имтиёзларни берни масаласи ҳам қарорга киритиши лозим, деб ўйлайман. Холис ахборот тарқатища кўн ҳолатларда босма нашрларда меҳнат қиляётган журналистлар тер тўқади-ю бу ахборотлар осонигина турли интернет сайтиларида, на муаллифи, на манбаси кўрсатилган ҳолда тарқалиб кетади.

Айтмоқчиманки, холис ахборот тарқатища ўша, кўпчилни, бугун «мажбурий обуна ҳисобига кун кўрмоқда» деб рўяқ қилингача журналистлар фаоллик кўрсатмоқда. Ахборотнинг холислиги бугунги глобаллашган жамиятнинг нечоғлиг мухимлиги ёч кимга сир эмас. Шунинг учун ахборот тарқатища ва қабул қилиш эҳтиёжи ҳар қаёнгидан кўра кучлироқ бўлган бугунги кунда кичик ҳудудларга тегисли матбуотни кўллаб-куватлаш ва уларни рағбатлантириш миллий журналистика ривожига муносаба ҳисса кўшиши деганидир.

Исомиддин ПЎЛАТОВ, Жомбой туманин «Жомбой тонгиз» газетаси мұхаррири:

— Маҳаллий давлат органларининг ўз мусассислигига нашр этиладиган газеталига мабаг ажратилиши бир жиҳаддан ўша газеталардаги эркинлики чеклаб қўйиши мумкин. Сабаби, барчамизга маълум, ўша машҳур ибора: пулни тулагач, кўшигини айтишга мажбурсан. Бу ҳол кўпчилни ҳамкасларини қийнатётган энг биринчи масалалардан биридир. Лекин яхшироқ ўйлаб қаралса, бугун ахвол қандай? Бугун гарчи ҳокимлик ўз тизимидағи газеталарга пул ўтказмаса-да, аммо обунани ташкилштирища қайдидар маънода ёрдам берадиганидан кўз юма олмаймиз.

Хўш, шундун ҳолатда ҳам бугун кўйи тизимидағи газеталар ўз мусассисини таңид кила олайтими? Афсуски, бу саволга тўлиқ тасдиқ жавобини бера олмаймиз. Сабаби бундай таҳририятлар сони санокли. Санокли деганим, умуман ўйўн, дегани эмас. Айтмоқчиманки, журналистка, айниқса, туман, шаҳар газеталарига ёрдам бериш, уларни кўллаб-куватлаш бугун ҳар қаёнгидан мумкин. Лекин афсуски, бугун яхшироқ ўйлаб қаралса, бугун ахвол қандай? Бугун гарчи ҳокимлик ўз тизимидағи газеталарга пул ўтказмаса-да, аммо обунани ташкилштирища қайдидар маънода ёрдам берадиганидан кўз юма олмаймиз.

Хўш, шундун ҳолатда ҳам бугун кўйи тизимидағи газеталар ўз мусассисини таңид кила олайтими? Афсуски, бу саволга тўлиқ тасдиқ жавобини бера олмаймиз. Сабаби бундай таҳририятлар сони санокли. Санокли деганим, умуман ўйўн, дегани эмас. Айтмоқчиманки, журналистка, айниқса, туман, шаҳар газеталарига ёрдам бериш, уларни кўллаб-куватлаш бугун ҳар қаёнгидан мумкин. Лекин афсуски, бугун яхшироқ ўйлаб қаралса, бугун ахвол қандай? Бугун гарчи ҳокимлик ўз тизимидағи газеталарга пул ўтказмаса-да, аммо обунани ташкилштирища қайдидар маънода ёрдам берадиганидан кўз юма олмаймиз.

Бундан ташқари, жойларда «Ўзбек

СУҲБАТ

Она тилимиз — миллатимиз маънавий белбоғи

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Махкамасининг
Давлат тилини ривожлантириш
департаменти мудири, тарих
фаниари доктори, профессор
Абдуғаффор Кирғизбоеев билан
она тилимизининг раввики йўлида
қилинаётган ишлар ҳусусида
сұхбатлашиб.

— Абдуғаффор ака, ўзингизга маълум, Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги «Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавзуни тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига кўра, 21 октябрь санаси «Ўзбек тили байрами куни»деб эълон қилинган.

Она тилимизининг давлат миқёсида байрам қилиниши жуда қуончилини шу билан бирга ҳар бир юртшомизмиз деб ўйлайман. Шундай эмасми?

— Албатта, давлатимиз раҳбари томонидан давлат тилининг жамиятдаги мавқиёни ҳамда ривожланнишига қаратилаттан катта эътибор бизнинг департаментимиз зиммасига ҳам улкан вазифалар юкласди. Ҳозирги кунда департамент томонидан мазкур фармонда белгилаб берилган вазифалар ижориини таъминлаш бўлиши мусобиқа оширишни таъминлашадига мавзуда.

Кўмладан, жорига йилда давлат бошқарув тизимларида, шунингдек, Қоракалпогистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида 13 та филиалларида давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланган ўзбек ёзуви, ўзбек адабий тили мөъйрлари, давлат тилида иш юритилиши асосланади. Шундай курсы ташкил этилди. Вазирлар, ҳокимлар, максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

— Кўмладан, жорига йилда давлат бошқарув тизимларида, шунингдек, Қоракалпогистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланган ўзбек ёзуви, ўзбек адабий тили мөъйрлари, давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланади. Шундай курсы ташкил этилди. Вазирлар, ҳокимлар, максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

Соҳанинг етук мутахассисларини тайёрлашда, шубҳасиз, Алишер Навоийномидаги Тошкент давлат ўзбек тилини агадиётини асосий бaza вазифасини ўттайти. Мазкур университетда ўзбек тилини агадиётини фани ўқишимларни, таржимонларни, ноширлар таъйинлайди. Ушбу кадрлар тилимизни ташкилштиришга кўзига кўшишига ишонашман. Бундан ташқари, жойларда «Ўзбек

тили курси» ташкил этилди. Унинг Қоракалпогистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида 13 та филиалларида давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланади. Шундай курсы ташкил этилди. Вазирлар, ҳокимлар, максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

— Дарҳақиқат, ушбу қарорда ўзбекистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида 13 та филиалларида давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланади. Шундай курсы ташкил этилди. Вазирлар, ҳокимлар, максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

— Адияга вазирлиги мухоммада киришган «Ўзбекистон Республикаси мавзумий жамиятдаги мавқиёни ҳамда ривожланнишига қаратилаттан катта эътибор бизнинг департаментимиз зиммасига ҳам улкан вазифаларни юрганиб, иммий-назарий жиҳатдан татбиқ этиди. Тилимизнинг такомили ўйлида асосли, тарзи негизли тадқиқотлар, амалий ва инновацион таҳрибаларни амалга оширади, соҳадати иммий изланишларни кучайтиради. Изоҳли ва бошқа луғатлар, давлат тилида иш юритилиши асосида башнига изоҳли луғатни мумкаммалаштириш нечоғлиг мухим бўлса, китобнинг ўзи барча ташкилотлар учун шу даражада зарур. Энг долзарб вазифалардан бири бу ўзбек тилининг 10 априлди қабул килинган «Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида»ги Фармонидан ва шу йилнинг 10 априлди қабул килинган «Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конунидан келиб чиқкан ҳолда, давлат тилини ривожлантиришдан биридан юнусида башнига изоҳли луғатни мумкаммалаштириш нечоғлиг мухим бўлса, китобнинг ўзи барча ташкилотлар учун шу даражада зарур. Энг долзарб вазифалардан бири бу ўзбек тилининг мавжуд имло қоидаларини мухоммадлаштиришди. Давлат тилини ривожлантириш департаментидан мавжуд максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

— Мазкур лойиха Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги «Ўзбек тилини давлат тилини сифатидаги нуфузи ва мавқиёни тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонидан ва шу йилнинг 10 априлди қабул килинган «Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конунидан келиб чиқкан ҳолда, давлат тилини ривожлантиришдан биридан юнусида башнига изоҳли луғатни мумкаммалаштириш нечоғлиг мухим бўлса, китобнинг ўзи барча ташкилотлар учун шу даражада зарур. Энг долзарб вазифалардан бири бу ўзбек тилининг мавжуд имло қоидаларини мухоммадлаштиришди. Давлат тилини ривожлантириш департаментидан мавжуд максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

Барча ёзишмалар давлат тилида бўлиши зарур қилиб кўйилган.

Баҳсларга тўхтададиган бўлсак, айримлар вазирлики, идораларда иш юритиш рус тилига мослашган, шунинг учун лойиха маъқул эмас, дея эътиороз билдиришмоқда. Лекин қаёнгича бундай бир ёқларни қарашлар билан муроса килиш мумкин? Ҳалда: «Бошига тушса, хоннинг қизи ҳам бошмокчи бўлади», деган мақдуд бехудага айтимаган. Ҳамма гап хоҳиш-иродада. Инсонда жиддий ҳарарат, кунт бўлса, ҳар қандай вазифани бемалол енга олади.

— Вазирлар Махкамасининг 2020 йил 11 мартаға «Ўзбек тили ва адвабиети бўйича фундаментал ва амалий тадқиқотлар самародорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорда амалий вазифалар аниқ ўзифасини топди. Бу соҳадат хизмат қилиштаган мутахассислар зиммасига жиддий вазифаларни ҳам юклади?

— Дарҳақиқат, ушбу қарорда ўзбекистон Республикаси ва барча вилоятлар марказларида 13 та филиалларида давлат тилини ташкилотлари ходимларни учун потин ёзувига асосланади. Шундай курсы ташкил этилди. Тилимизнинг таъсисида максадида тизимилини шишилган ишларни олиб борилияти.

— Мазкур лойиха Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги «Ўзбек тилини давлат тилини сифатидаги нуфузи ва мавқиёни тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонидан ва шу йилнинг 10 априлди қабул килинган «Ўзбек тили байрами кунини белгилаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конунидан келиб чиқкан ҳолда, давлат тилини ривожлантиришдан биридан юнусида башнига изоҳли луғатни мумкаммалаштириш нечоғлиг мухим бўлса, китобнинг ўзи барча ташкилотлар учун шу даражада зарур. Энг долзарб вазифалардан бири бу ўзбек тилининг мавжуд имло қоидаларини мухоммадлаштиришди. Давлат тилини ривожлантириш департаментидан мавжуд максадида тизимили

АФСУС

Китоб чоп этиш — кўпкари мусобақаси эмас!

Биз миллатимизни китобхон миллат сифатида кўргимиз келади, болаларимиз кўпинча вахимачи, оғзи шалоқ нарсаларга тўлиб тошган ижтимоий тармоқлардан эмас, китобдан саводини чикарса, деймиз. Бирок ...

Яқинда Президентимизнинг "Ноширлик ва матбаа соҳасини янада ривожлантиришга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги қарори ўзлон килинган эди. Албатта, матбаатчилик фаолияти жуда катта ижобий ўзгаришларга юз тутди. Ажойиб ноширларимиз томонидан ҳар йили, ҳар ой, керак бўлса, кун-кунора шу кадар гўзал, бетакрор асралар чоп этилмоқдаки, кўриб, мутолаа этиб ҳавасинг келади. Аммо шундай бўлса-да, шолининг ичидаги курмак мисол, соҳада ҳамон айрим муаммолар ҳам кўзга ташланниб туриди. Куйида шу хақда.

Китоб ёзилгандан то китобхоннинг кўлига етгунича муаллифни, сўнг эса у халиқни бўлади. Илк босма китоб чоп этила бошлаган давордан то шу кунга қадар қанча китоб чоп этилган бўлмасин, барчасига ҳақиқи баҳони ўкуви берган. Китобхоннинг алдаб бўлмайди, китобхоннинг "яропчилик муддати" кўрсатилмагди. Шу сабаб китоб чоп этилгунга қадар анча меҳнат талаб қилиди.

Матбаа соҳасига сўнгти йилларда шиддат билан кириб келган корхоналардан бир — "Book media nashr" хусусий нашириёт томонидан чоп этилган китоблар билан дўйонлар ачна "бойди". Аммо йўл кўйган хатолари ҳам оз эмас. Бу ҳақда биринчилардан бўлбўй ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Уроҳ Ҳайдар ижтимоий тармоқдаги ўз саҳифаси "Толстой ўзбеким?" деб муносабат билдири. Матбуот билимнича, у нашириёт томонидан чоп этилган Толстойнинг танланган асраридан бирини сотиб олади. Китобга кўз юргутириб, ундаги хота ва камчиликларни кўргач, адабий жараённинг фаол иштирокчиси сифатида "тилини тишлаб" турломайди! Энг ажабланарларни, рус адабининг таржими асари таржимоннинг исм-шарифисиз чоп этилган. Унда кузаттан хатоларини санашиб баробарида нашириёт хотимлари, мухаррирларни маъсулниятни бўлишига чорлади.

Ўроҳ Ҳайдар:

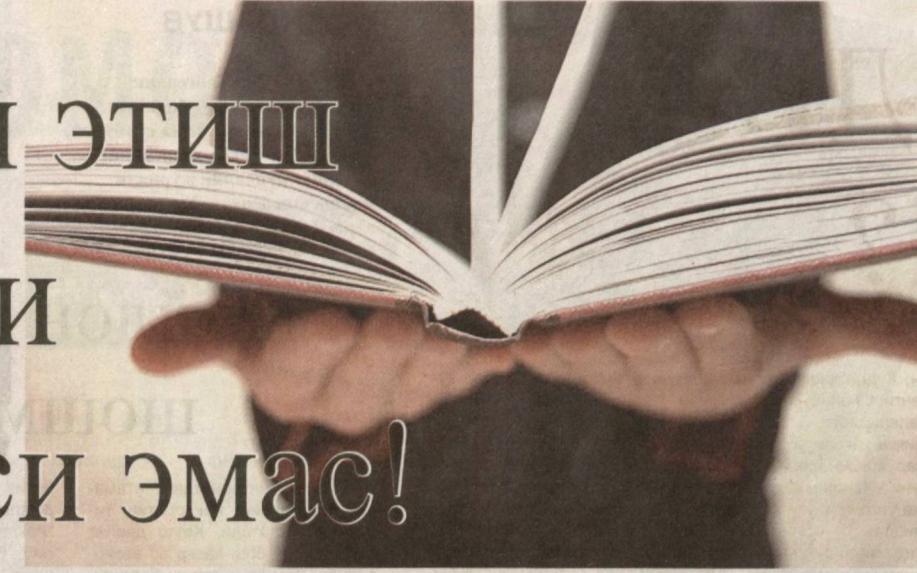
— Ўзим согинсан «Кавказ асирни ҳақоясина ўқиў туриб бошим ганиди. Нима бўлпапти, дейман ўзимга. Алаҳа сирамаятмани?! Жумлалар маст кимсанни алжирашидай пойнтар-сойинтар. «Хўжайин» сўзи «хўжайн» деб берилган. Бисам ҳам, яна «Ўзбек тилининг изоҳи лугати»га мурожаат қилдим. Бу ерда ҳам «хўжайн» деб берилган. «Хўжайн» сўзини «хўжайн» деб тўтраплаб кетавердим. Бу сўз юз мартаға яхин иштаптилан экан. Вое, деб ёқамини тутдим. Ўқиши жараённида яна имловий хотимларга тез-тез кўклилавердим. Мана бу жумлаларни қаранг: «Кечасига кишинларини ёчим (ечб-бизни), обмуроҳонга қамашсан. «Кечасига...» эмиши. «Кечаси..» деб кўяқол. Ёхуд «Костилини ортига миндири...». Қисқагина қилип «ортмоқлаб» деб кўй, шовоз. «Жилни қиз бошидан сипади». Буниси ортиқча. «Ҳар замон ой чиқедиган шафқа қараб кўядри», «Тоғ остида қора (куюк) соя ўрмалаб (судоралиб), у томон кела бошлади». «Тоғларда тинч ёруғ, худди ҳаммаёни ўтим шараси қоплапандай». Ва ҳокасо этни жунжиттиручи жумлалар билан тўлиб тошган.

Энг қизиги, бирор асариниң таржимони исми-фамилияси кептирилмаган. Китобни биттаплаб вараклаб қилиб ҳам таржимонни тополмади. Епиар, Толстой нахотки ўзбек тилида асар ёзган бўлса, дебян ёруғ ўй вужудини ёритди. Нима, ўзбек адабиётни яна битта дахояга кўпайса, шон-шараф-ку...

...Хозир нима кўй, нашириёт кўп. Ноширлар асар мазмуни билан дебярни қизиқишмайди. Пул бўлса, бас. Олд-ортига қарамай чоп этишаверади.

...Масъулиятчилик, китобхонга ҳурматлизик шунчук бўлурни, ҳай-ҳай?.. Китоб дўйонидан китоб ҳарид қилганда олд-ортига қараб олин. Йўқса, "Book media nashr" нашириёт ноширлари каби ҳаракатлар бўйса, Гётенниң таржимонсиз ўзбекчада ўқиб қолсан, ажабмас!?"

Ўроҳ Ҳайдарнинг "дарди"га кулоқ тутиб турган кунларимизнинг биррида китоб чоп этиши жараённинг "бош фигураси"дан бирни, яны мухаррири Шариф Холмурадони

урчадим, у: "Бу китобни... кўрган эмасман" деб турса-я! Воҳабаби Наҳотки, шундай ҳам бўлиши мумкин?

Мен ўша кўрсатилган асрарлар таржимасининг матнини умуман кўрган эмасман. Аввалдан ҳамкорларимиз бўлган ёш ношир укаларимиз мен ишга боргу-

урилди. Ҳаётимда учрамаган воқеа! Нима қилишимни билмай, котиб ўтириб қолдим...

Шариф домланинг сўзларига кўлоқ тутар эканмиз, "Кавказ асирни" киссасида Дина ислми ўн уч яшар бегубор қизча икки нафар рус аскарига раҳми келиб, ҳаммадан яширип равишда уларга меҳрибонлик килиб туриши, охирида қочиб кетишиларига ҳам кўмаклашишини таъкидлади. Таржимон эса уни ўттиз яшар қиз деб кўрсатган. Биринчидан, ўша пайтларда Кавказ юртларида шу ёщдаги замфа қизлинина колиши мумкини? Ихинчидан, ушбу ёщдаги аёл эти ўз миллатимизнинг асосий душманларидан бўлган кишиларига шундай яхшилилар кўрсатишини тасаввур қилиб бўладими?! Таржимон ҳеч бўлмаса шу оддий мантликдан келиб чиқиб, ўзи бажарган ишини қайта ўқиб кўришини лозим топмаганидан қаттиқ қуонди.

Домпа ўзи бирга ишлаган йигитларга камчиликларни айтганида "Бизлардан баттароқ иш қилаётганлар бор, нега уларни эмас, фақат бизга ёпишишади?" дейди. Худо асрасин, сизлардан баттароқлар бўлиши мумкин эмас. Қани кўрсатинг, айтинг, деса ҳам тайинли жа-вот қайтириша олмайди.

"Янги сайланган парламентимиз бутун жамиятининг саводи, билимни оширишга хизмат қилидиган ноширлик соҳасини тезда ва тубдан ислоҳ қилиш, тартибга солисининг ишончили воситаси бўладиган, айниқса, хусусий нашириётлар мақоми ва масъулиятини қатълиб белгилаб берадиган маҳсус қонун кабул қилишини биринчи гапдаги вазифа деб билиши керакга ўхшайди. Ва бу узокка чўйлиласдан амала оширился яхши бўладарди. Чунки, юқорида кўранимиздек, халқни чаласаводлик маҳкум этиб бўлса ҳам, кўпроқ бойлик тўплаш пайдала отни қамчилаб, одамларнинг китоб жаөвонларини кўп жихатдан ярко-сиз китобларга тўплурдаётганлар ҳам ўй эмас. Шунинг учун бундай қонун бўлмаса, таълимнинг ҳамма босқичларини ривожлантириши, жамиятда китобхонлики, умуман маънавият, маърифатни юқалтириши ҳакида сўз юритиш бефойда!"

Вазияти аниқлик киритиш максадидаги ўйлимизни нашириёт томон бурамиз. Афсус, хонада кеч ким йўк.

Иккича гал борганимиздан икки йигитни учратдик. Улар эса ичи, бизни кизиқтирган масалана оидинлик кирита олмасликларини, раҳбарни эса хизмат сафаридан эканини таъкидлади. Бир-икки кун ўтиб нашириёт директори ИброХим Турсунов билан телефонда болгана олдик. Масалалага муносабатни сўрағанимизда ҳали ёш нашириётлиги, иш бор жода камчилик бўлиши, энди таъкириб ортиришашётганини қайта-қайта ўтиришига ҳаракат қилиди. Хатолар билан чоп этилган китобларнинг тақдири нима бўлади, деган саволимизга айтиларни таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килгандан кейин ўнчада ҳаракат оламида меҳнат қилгандан кейин ўнчада ҳаракат оламида аслида.

Шариф Холмурадон яна шундай дейди:

— Яқинда коронавирус пандемияси сабабли карантин ёзлон қилинишдан сал олдин Чорсудаги "Китоб дунёси" дўйонига кирсан, ойналар ва пештахлар "Жах(х) ой бестесселлерлари" деган туркum китоблар, ўзбек адабиёти асрарлар билан қопланиди, бъязи дўйончаларда "Ўзбек мумтоз адабёти" руникинга чиқарилган Махтумкули тўплами туриди, яна тури-туман ранги, расмли бир неча тилли ва ҳар хил шаклдаги лугатлар босилган, одамлар талашиб олплиги. Қизиқиб, китобларнинг баъзиларини очиб кўрсан, кўписида менга хабар қилинган ўша нашириёт номи туриди. Қиска муддатда шунчун китобни чиқаришга ҳандай улугуриши экан, дея ҳайрон бўлдим. Муқовасиде кўрга хасса бўлиб турган хатолардан асабийлашиб, дарҳол "Book media nashr" нашириётiga кўнироқ килдим. "Шундай хатоларга тўла китоблар чиқариши ништ қилғанимдинглар?" дедим. Илёс Турсунов (нашириёт раҳбарларидан бирин) афсусла-ниш оҳангида эмас, ғолибларча хурсандичилар руҳида "Ўзингиз ҳам келинг, ахир, нега келмаясиз?", деб я-жавоб бўлади.

Истасасам ҳам бориша мажбур эдим. Айтилган хона-тинг қилинишдан сал олдин Чорсудаги "Китоб дунёси" дўйонига кирсан, ойналар ва пештахлар "Жах(х) ой бестесселлерлари" деган туркum китоблар, ўзбек адабиёти асрарлар билан қопланиди, бъязи дўйончаларда "Ўзбек мумтоз адабёти" руникинга чиқарилган Махтумкули тўплами туриди, яна тури-туман ранги, расмли бир неча тилли ва ҳар хил шаклдаги лугатлар босилган, одамлар талашиб олплиги. Қизиқиб, китобларнинг баъзиларини очиб кўрсан, кўписида менга хабар қилинган ўша нашириёт номи туриди. Қиска муддатда шунчун китобни чиқаришга ҳандай улугуриши экан, дея ҳайрон бўлдим. Муқовасиде кўрга хасса бўлиб турган хатолардан асабийлашиб, дарҳол "Book media nashr" нашириётiga кўнироқ килдим. "Шундай хатоларга тўла китоблар чиқариши ништ қилғанимдинглар?" дедим. Илёс Турсунов (нашириёт раҳбарларидан бирин) афсусла-ниш оҳангида эмас, ғолибларча хурсандичилар руҳида "Ўзингиз ҳам келинг, ахир, нега келмаясиз?", деб я-жавоб бўлади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан яни бирин Илёс Турсунов биз билан бўлганди. У мавзу аввал кўтарилигини, ҳадеб танид қилинаверса, ходимларининг ишлариги килмади.

— Мен исталган бошқа соҳада табдиркорлигини давом эттиравериши мумкин, аммо унда бу соҳа ривожланман қолаверадими? Қайси нашириёт бўлмаси ҳаммасида хатом бор. Биз хатомизни тушундик, танқиди тўғри таъкириб юлолмадик. Дириектор автоулов бошқариб кетаётгани, яни рулда эканини айтгача, кўп ҳам саволга тутмадик. Бир соат ўтар-ўтмас нашириёт раҳбарларидан я

ЎША РАДИО ҚАНИ?..

Наҳотки, ёшлар жон-дилдан севадиган ва доимимо муштоқ бўлиб кутадиган "Ёшлик" радиостанциясининг бир-биридан мазмунли эшииттиришлари энди эфир орқали жарангламаса? Таъмагир, муштумзур, бюрократ, ташмачи, порахўларни азмасдан савалайиган "Қармок" сатирик радиожурналини эшииттиришларни эслаганди, кўмасб, бир энтиқиб кўяди одам. Ахир, энди ўтмишда...

Вакт, давр, шарт - шароит ҳамма нарсани ўз измига солар экан. Айниқса, шиддат билан кечайтган вақт билан хисоблаш маслихини сира иложи йўқ. Гувоҳи бўлиб туранимиз, XXI асрда техника-технология жуда ривоҷланниб кетди. Ахборот маконлари, ахборот олиш манбалари ҳам кўпайгандан кўпайди. Кўпинга ўтган аср бошидаги ихтиорларга ҳоҳат қолмаяти.

Тўғри, кейинги пайтларда радионинг ўрни, аҳамияти ҳақида яхши гаплар кулоқча чалинчайти. Ишчилар, далада меҳнат киляётгандар учун радио кўлай, аммо у бугун енгил машиналар учун янгиланди. Дала, ишхона учун эса эскилигича қолди-да. Шунга қарамай, эшишиб, гувоҳи бўлиб турибиз, радио ҳам бошқа ахборот воситалари каби фаолият юритаётган, мухлислигига мумхин ахборотларни етказиб бераяти, тўхтаб қолгани йўқ. Тўхтамайди ҳам.

Радионинг ихтиро қилиниши оламшумул воқеа бўлгани бор гап, торт бурчак кутининг мурувватини бурасан ёкими тарона янграса, бир зум ўтиб мамлакатда бўлаётган гап-сўзлар, хабарлар эшитилса, овозини баландлатиб, бунинг устига, кулогини кутига тақаб эшийтганлар қанча.

Бу ҳамма учун кутилмаган янгилик эди. Катта имконият эди, чунки радио аэропорт тарқатувчи восита, уни эшитиш учун улкан савод керак эмас, мухими, эшиша олиш қобилиятинг бўлса бўлди, эшитаверас.

Қарангли, ийлар ўтиб, хонадонларда сандиқек келадиган экрани таҳта кутилар пайдо бўлди. Энди булар одамларни ўзига оханрабодек тортиди. Унда кўринадиган одамлар сипо кийинган, юриш-турши тартибли, истараси иссик одамлар телекутига кириб олиб галиради, рақста тушарди, кўшик айтади. Қандай ажойиб!

Кексаларнинг айтишича, телевизор деб номланган экранни кути гўё узоқни яқин қиласидагандек, ёнига борган кетолмай қо-

ларкан. Худди қир յиллик қадрдорини кўргандек, аёллар қўлини енгига солиб силаб қўяркан. Ана шундай вази тутишган экан телерадиони.

Айниқса, экранни кутидан келаётган жонли овз, тасвир, одамлар, машиналарнинг ҳаракатлари одамларни лоп қолдирган. Буни кўччилик сехру-жоду деб ўлашган. Аммо бора-бора кўникума уйонгач, ўзи ҳам ясаса бўладиган мато эканини тушуб оғишган.

Радио пайдо бўлгандага бэъзи алломалар газеталар энди ўзининг аҳамиятини ўқотди, деб айоҳаннос солишганди. Буни қарангли, компьютер технологиялар, интернет мўъжизаси телерадиони ортда қолдира бошлиди. Японлар ихтиро қилган кўзиганнинг кичинагина тұгмасини боссанлиз тезлекан пайдо бўлиб, сиз истаган каналдан тўғридан-тўғри телерепортаж ёки бинорини намойши кипаверади.

Лекин телевизор ҳам, радио ҳам газетанинг ўрнини босолмади, бу айни ҳақиқат, одамлар телевизорни вақт ўтказиши илингизда кўрадиган бўлишиди. Ундан янгилликларни билиб олиш, маънавий онг озукасини топиш учун фақат телевизорнинг ўзи ҳаммийати.

Бир пайтлар дунёни радио эгаллайди дейишишди, кутилмагандага зангори экранилар радиони босиб ўтиб кетди. Эндиликда иккى кўл банд бўлгандага радио эшишилди, унда ҳам хизматидаги одамнинг ортиқа ҳаёлга берилмаслиги учун радио муруввати буралади.

Кейин интернет кафелар, юкори технологиялар зангори экранин ҳам бир кур ортда қолдиди. Яна газеталар ҳар бир ходондаги зиёд тартиши учун керак бўлаяти. Ахир интернетдаги бирор далилга асосланмаган, куруқ нолишидан иборат, сафсата гапларга кўл ишониб, таяниб бўлмай қолди. Бирон ҳабар эшишиб кўлса, аввал: "Қаёда ўқидинг?", деб сўрайди, иккимой тармоқда деса, "Ха, бора, толган галингни", деб кўл силтаб кетвонди. Газеталар-чи, ҳалқнинг ишончли минбари бўлиб яна хонадонларга кириб берояти.

Башоратчи бўлиб, қароматтўйликни даъво қилганлар этагини кўтарганча ортда қолиб кетаяти. Дунёнинг иши қизиқ экан-да...

**Дилшода ҲАМДАМОВА,
Мирзо Үлугбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
журналистика факультети докторанти.**

ЁНДАШУВ

Шу кунларда блогерлик ҳаракати оммалаша бошлиди. Блог атамаси инглизса сўз бўлиб, "web log" — воеҳа-ходисанинг интернет куандилук журналини маъносини беради. Унинг ҳар бир вараги кайдлар, матн, тасвир, мультимедиа билан тўлдирилади.

Майдон кенг, танлашда шошмаган ютади

сатчилар олиб боришиди. Бундан ташҳари, интернетдаги "кундаклик", "саёҳатлар", "таълим", "мода", "музыка" ҳамда "ахборот таҳлил" блоглар турлари фоилият юритади.

Замонавий мультимедиа технологияларнинг тараққиети этиши блогларда ахборот алмасиш ва тарқатища аудиовизуал имкониятларни юнитайтириди. Бу технология имкониятларнинг тасвирларни воситаларга кўра ихтисослашувуч учун замин ҳозирлadi.

Одатда телефонда ёки SMS хатда кўпроқ иккι тарафлами муллокот акс эта, блоглар интерактив журналистиканинг турли тоифалар билан аралаш ҳолдаги муллокотини ифодалайди. Умуман олганда, блогерлар ҳаракати — интернет тармогидаги имкониятларни юнитайтириди:

— теззорлик, субъектив фикр билдиришиси. Иккى аср аввал ҳам бирон кишининг шахси муллоҳазалари ёзилган варажалар, памфлетлар кўча-кўйда тарқатилган. Блоглар эса интернет тармогидан фойдаланади;

— ўша пайдагидек ҳозирда ҳам анонимлик долзарб ҳисобланади. Аммо маълум хурматга эришган блогерлар ҳақиқи исларни яшимрой, очик фоилият юритадилар;

Оламга кундаги блог — маълум маконда рўйхатдан ўтмаган, муллоҳи, муҳаррири, ношири бир киши булган интернетдаги кўришиди.

Истайимизи-йўқи, блогер журналистлар билан рақобатлаша олиши, ахборот асрода кўпроқ аудиторияга эга бўлиши билан диққатга сазовор. Муаллифлик таркиби бўйича блоглар шахси, гурухий, жамоавий бўлиши мумкин. Мазмунинг қараб бирор мавзуга йўналтирилган ёки иккимой бўлади. Бундан ташҳари, "Шахсий блог", "Аноним блог", "Жамоавий блог"лар қаторида "корпо-

ратив блог", яни ташкилот ходимлари томонидан тузилган ёки "Реклама блоги" — пиар блог бўлиб, бирор компания, жисмоний шахс, ёки жамоалар манфаатига хизмат қилувчи reklamaga йўналтирилган, турли маълумотлар етказувчи сайтлар мавжуд.

Мутахассисларнинг таъқидларича, блогерлар иккى аср аввал варажалар ёзилган варажалар, шахси муллоҳазалари юнитайтириди. Бу технология имкониятларнинг тасвирларни воситаларга кўра ихтисослашувуч учун замин ҳозирлadi.

Шуну ҳам унумаслик кераки, иккимой тармокларда, яъни ким блогда фаол бўлган кўплаб шахслар "бекорчи вақтларини ўтказиш" илингизда соатлаб, ҳатто кунлаб "латифа" сотади. Шундай экан, маъсул шахс ҳисобланади, аммо тармоқда мавжуд блоглардан билиш жуда зарур.

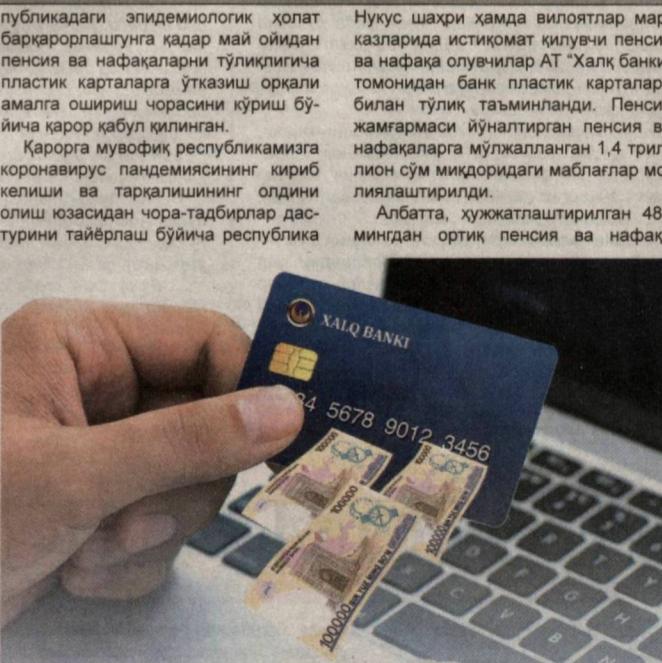
Юлдуз ОРТИКОВА.

МОЛИЯ МУАССАСАЛАРИДА

Синовли кунлар янгича ишлишни талаб қилмокда

Ёки пенсиялар нега нақд пулда берилмаяпти?

Маълумки, давлатимиз раҳбарининг 2017 йил 13 марта радионинг "Пенсия ва нафақаларни тўлаш механизмини янада такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида"га карорига асосан 2017 йил 1 июндан бошлиб республика мазмунидаги 9 мингга яқин маҳалла, овлу фуқаролар йигинлаштирилган жадвалингизни таҳтиришни юзасидан чора-тадбирлар дастурини тайёрлаштирибди.

Жорий йилнинг 1 апрелдан бошлиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Коронавирус пандемиясини юзасидан чора-тадбирларни иккисиодиет тармокларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида" Фармони ҳамда Жаҳон соглигни сақлаш ташкилотининг коронавирус пандемисининг тарқалишининг олдини олиш ва ундан ҳимояланиш бўйича тавсияларидан келиб чиқиб, маҳалла фуқаролар йигини бинолалида ахолини тўпламасдан, пенсия ва нафақа пуллари ахоли ўйларига етказиб берила бошлибди.

2020 йил 29 апрель ҳолатига кўра, 2 трилион 080,9 миллиард сўмлик ёки 98 фоиз пенсия маблагларни нақд пул шаклда тартибларида 440,0 мингга яқин пенсионерларга эса 275,0 миллиард сўм банк пластик картларни орқали тўлаштирилди.

Хабарнинг бор, эпидемия бутун дунёни қамрап олган айни бир вазијатда Жаҳон соглигни сақлаш ташкилоти мутахассисларни тарқалишини камайтириш учун иложи борича нақд пуллардан фойдаланмаслик ва kontaktlari tayyor qilishiga yordam beriladi.

Жорий йилнинг 11 априлдаги Ўзбекистон Республикасига коронавируснинг кириб келиши ва тарқалишининг олдини олиш юзасидан чора-тадбирлар дастурини тайёрлаш бўйича республика махсус комиссияни ва коронавируснинг тарқалишини мувофиқлаштириш ва хавфсизликни таъминлаш бўйича маҳсус штабининг кўшима йигилишида байённома имзоланди.

Маълумот кимиси ва коронавируснинг тарқалишига қарши курашиш чора-тадбирларни мувофиқлаштириш ва хавфсизликни таъминлаш бўйича маҳсус штабининг кўшима йигилишида байённома имзоландi.

Маълумот кимиси ва коронавируснинг тарқалишига қарши курашиш чора-тадбирларни мувофиқлаштириш ва хавфсизликни таъминлаш бўйича маҳсус штабининг кўшима йигилишида байённома имзоландi.

Маълумот кимиси ва коронавируснинг тарқалишига қарши курашиш чора-тадбирларни мувофиқлаштириш ва хавфсизликни таъминлаш бўйича маҳсус штабининг кўшима йигилишида байённома имзоландi.

нафақа пулларини олишларига имкон яратиши.

Яна шуну ҳам таъқидлаш кераки, шу пайта қадар нафақа пуллари ҳар ойнинг 27 санаисигача тарқатилган. Эндиликда ҳар ойнинг бошида тегиши маблагларни нафақа олуви ахолининг пластика карталарига ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларга банд пластик карталарни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади. Бирор мавзуга йўналтирилган нақд ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча фуқароларни уларнинг яшаш манзилларига AT "Халқ банки"нинг сайдер кассалари томонидан махаллалар билан ўтказиб берилади.

Шуну алоҳида таъқидлаш кераки, пенсия ҳамда нафақа олуви барча

ХИКОЯ

Файрат ака туман марказидан маҳалламизга ўтган ийли кўчуб келди. Данғиллама уй солди. Тадбирлида, тадбирли. Ишнинг кўзини билади.

Мактабдан келишим ҳамоно девор ортидан унинг овози янгради:

Муаллимжон, ҳ-о-о-ов, муаллимжон, тезда бўёқча чиқинг!

Ховлиаримизни иккига бўлиб турган деворнинг кок ўртасига "бала эшик"ни очиб, "чегарадан нарига ҳадладим".

Кўним узудабурро. Улфат ҳам. Ёқаси бора эп, игнаси бора ип бўлади; ўтинг ўчса кулингни олов этади — киришимли. Таниш-билишдан ҳам худо берган. Туманда тұхтамай вилоятга ўтаверинг, каттаман деганинг бари Файрат бойнинг таниши. Бу ҳақда Файрат бойнинг ўзига кўйиб бераверинг; дейлик, туманнинг катта-паттасидан гап очсангиз бас: "Э-е-ей, уними, танимиз. Бирга чой ичдик. Ким? Ҳа-я, мелисанинг бошлиғими, дўстимиз-ку! Солиқчи Фанини айтмаясиз, соҳласангиз шу ерга чақираман...". Унинг қаршисида оғизнинг очиби ўтираверасиз.

Худо берганда, худо берган. Шундай одам сиз билан субҳатдош бўлиб ўтирганига худойимга шурк дейсиз, агар, озигина дилингиз суст кетса, оғизнингизнинг бир бурчи кийшибай талокланып ҳам кўясиз; "Ҳа, энди бизнинг ўғилчани ҳам назарингиздан коҷирманг, туртиворинг, ишни юришиб кетса..."

Шундай одам бигза ўшаган оддий бир ўқитувчини кўшничилик хурмати "бери кел", деб турса, тайслаб нима қилдим. Ҳаш заҳотиёб бордим. Бораманда. Бормай нима қиламан?

Бой девор ортидаги ўрик соясидан стол тузыбди дент. Ховли адодидаги данғиллама очиқ ошхона ўногида олов гуриллаяти.

Бола-бакра шаҳарга кетди. Муаллимжон, икковимиз бииир ош дамласак. Байрам-байрамдай бўлсин, — у чиннингулли чойнақдан пиёлага мусаллас қуяди. — Кани биттадан олайлик. Бундан ўша замонларнинг даҳолари-ю шоҳлари ҳам татиб туршиган.

Мен беихтиёр пиёлага кўл узатман. Нима қиласай? Узатаманда. Шундай одамнинг қўлини қайтариб бўладими? У қишига мосу хос тарзда мусалласини сипкордим.

Чиндан яхши экан, — на тик туришинни, на ўтиришинни биламан, бойга мўлтираб қарайман.

У илжади:

Э-е-ей, ўтиргинг. Хуллас, бугунги байрам билан табриклийман. Айниқса, бу байрам Сизларнинг байрамингиз.

Мен бироз каловланаман.

Шу...шу.

Аслида Сиз пойтахтда бўлганингизда ҳалигача ўнлаб китап чикардингиз, катта шаҳарнинг ўйриги бошса-да, барбир. Майли, мактабларимизга ҳам ижодкор муаллимлар керак. Бир хисобда тўғри қиласиз. Сиз бизнинг фахримизиз. Кимсан, фалончи муаллим — ёзувчи!

Рахмат. Энди шароит. Ўй-жой.

Мен тушунман. Бугун марказда Сизни кўрмадим. Бу... хокимга,

бизнинг ёзувчи-муаллимни чакирмаганинглар?, дедим. У киши ёндиагиларни уриша кетди.

Бой ҳеч нарсани англамай турганини хис қилди, шекили изоҳ берди:

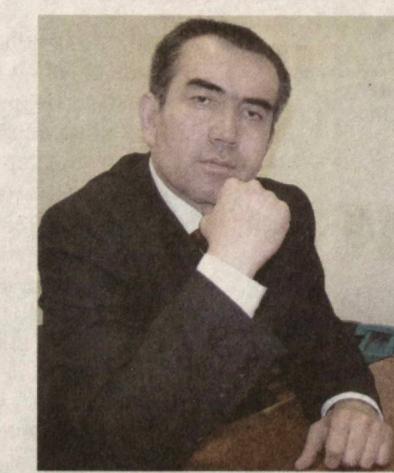
Э-е-ей, саломат бўлинг, бугун Навоийнинг туғилган куни-ку. Янги очилган кутубхонада китап байрами, концерт бўлди.

Биз мактабда ўтказдик, — дейман шундай катта тадбирда иштирок этмаганимдан ичим гимирлаб.

Гапни ўшигин. Қишлоқ ўтасидаги чорраҳа устида майд-чўйда дўлтлаҳоналари тел-текис қилиб сурбашлаш, ўнгига даниллалаган кутубхона қурадиган бўлдим. Ҳоким рухса берди. Эртага қарорини оламан.

Э-е-ей, зўр бўлибди-ку, — ҳайратга тушман.

Зўрда, ёшларни китапга қайтармасак бўмайди. Ҳаммаси тилпонга

Қўчкор НОРҚОБИЛ

адирда майиз цехи очдим. Кейинги йил Навоийн туғилган кунини эса янги кутубхонада нишонладим.

Ҳоким келаман деди. Тошкентдан ҳам зўр-зўр меҳмонларни ҷириамиз.

Зўр, ажойиб!, — ютинаман. — Барака топинг.

Чиннингули чойнаннинг чумаги яна бир бор пиёлалар билан "ўқишида".

Қани олдик, муаллимжон. Навоий учун!

Қўчкор Норқобил — 1968 йилда туғилган. 1992 йилда Тошкент давлат университети (ҳозирги ЎзМУ)нинг журналистика факультетини тамомлаган. "Дарё ортидаги ўйғи", "Қафтимдаги қизғалдок" (1990), "Хосиятли дунён" (1993), "Дераза раҳидаги гул" (2007) каби шеърий ва "Кулиб тур, азизим" (2005), "Қўёшни ким уйотади?.." (2008), "Кўзларингин кўрганин келлам" (2012), "Ағфон: 2 рота" (2012) каби китоблари чоп этилган.

Каҳхор.

Ҳа, Каҳхор. Шу иккенини адаштирворса дент. Ўша доевирни обориб-опкелди. Чаток қилди. Кейин Навоийдан ким қандай фазал билади, девди, ҳамма жим. Мен шарт ўрнимдан турдим. Шаҳҳ билан турсанг, ҳар қандай одам сенга ишонади. "Мен дедим. Мен биламан!"

Ҳоким: "Ўтиргинг, рахмат сизга", — деди. Кейин қофозга нимадир деб ёзиб қўиди. Шу-шу вилоятда менга "зелённи дорога"!

Яхши қипсиз. Навоийнинг фазалларини билмаслик, бу дунёдан кўнгил ва ҳайрат кўзи очилмай кетиш демакдир.

Ҳа, баракалла, ўлманг, муаллимжон! Навоийн шу тўрт қаторига "Урбатда гарби шодмон бўлмас эмиш" фазалини билмаслик уятда ўзим.

Мен бир қалкайман. Бой акамнинг юзига мусаллас шавқ ургани, фазал билан рубойни мусаллас ўлгур адаштириб юборганини хис киламан.

Файрат бой ошхона томон қарайди: Гап билан бўлиб, ўқонкинг шашти сўнганини ҳам билмай қолибизм-ку.

Мен ўчк бошига зинғиллайман. Ланғиллаб турган чўқка курук ўтиш ташлайман. Ўчк ёнида уолган шоҳшаббалар ёнида эса... Қўзларим тиниб кетади. Ич-ичимдан ихрок тумаян. Атроф коронгулашади. Уятдан ўзимни қаерга кўйиши билмайман. Канийди, анови одам билан менинг ўртамда хозир еру осмонни туштиригувчи баланд девор тушса-ю мен уни кўрмасам ёки ер ёрилса-ю шу тобда ерга кириб кетсан ҳам майли, ишқилиб ановини кўрмасам...

Мен шарт ўрнимдан турман, шоҳшаббага илашган эски фартиклини ерга тўшаб, ўтиш ёнида тахланилаб турган, тутантириқа маҳкум этилган китоблари олиб жойлай бошлайман. Э-е-ей, улар орасида улуғ ҳазратимиз Навоийнинг "Топмадим" ради菲ли газали сарлавҳа килиб урилган жигарранг муковали машҳур кулииёт ҳам бор эди. Яна... куп ажойиб китоблар... Камининг ҳам ўтган ойда ўз дастхатим билан совга килган ҳикоярлар тўпламим...

Мен ғазабу нафрат билан Файратга юзландим. Тишларимни ғижирлатдим. У жойида тошкотиб, менга бақрайиб қараб турди.

Хусан СОДИКОВ
чиған карикатура.

ёпишиш ўлган, шундан калла кўтармайди. Китап бу милитати, мамлакатни асрайди. Катта куч. Болтадан ҳам, анови атомдан ҳам кучли. Юртимиз раҳбарига ҳам тассано! Китапга қайтинглар деяпти. Бутун дунёни китапга қайтаптийкан. Биз эса...

Умрингиздан барака топинг, — мен ич-ичимдан тўлқинланаман. Қаршимда келажакнинг буюк химоячиси тургандай бўлади.

Мана, Сизнинг ҳикоя-пикояларингизни ҳам китап қиласиз. Кутубхонанинг энг зўр асарлар билан тўлғизамиз. Мен айтганини киласиз. Мана, қишлоқ адодидаги Оқтепа устида винзавод курдим,

Бой курси четига осилган оппок сочини олиб бўйнига ташлайди.

Алламбада шиша товқода (бойларнинг тогораси ҳам гаройиб бўлади)ги гурунчи титкилаб тозалаган бўлади.

Хуллас, китап улуғ нарса. Ёзаверинг муаллимжон. Вилоятимизнинг каттаси ҳам биз ишбильаронларни, раҳбарларни чакириб маънавият, айниқса, китап, китап ўқиши эсинглардан чикмасин, деди. Биринкитасини тургизди Қодирийдан савол беруди, Абдулла Қодирий билан Абдулла (ҳалиги...)ни, ким эди... борку, яна бир ёзувчи, Абдулла...

Умрингиздан барака топинг, — мен ич-ичимдан тўлқинланаман. Қаршимда келажакнинг буюк химоячиси тургандай бўлади.

Мана, Сизнинг ҳикоя-пикояларингизни ҳам китап қиласиз. Кутубхонанинг энг зўр асарлар билан тўлғизамиз. Мен айтганини киласиз. Мана, қишлоқ адодидаги Оқтепа устида винзавод курдим,

деб ёзди унинг замондоши Афзали Пирмости.

Шоирнинг маслакодиши бўлган шоир Латифжон Махдум:

Фазилатли эрди

ғайратли эр,

Сўзу қилишида эди

мисли шер.

Очиқ айтар эрди

ҳақиқат сўзин,

Улуғ — каттанинг қимас

эрди юзин.

Ҳақиқатни ҳамто

шоҳ олдига ҳам,

Мудом айтар эрди,

емай асло ғам,

— деб шеърий таъриф берган эди.

Амир Абдулаҳаддан сўнг

Бухоро таҳтига ўтирган

амир Олимхон Саҳбони ми-

роб боши, кейин эса ми-

ршаблар бошлиғи этиб тай-

инлайди. Шоир бу вазифа-

ларда ҳам ҳалол, адодат билан иш олиб боради ва ҳалк

орасида обрў-эътибори то-

бора ошади. Аммо амирлик-

нинг қилимишарни очиқ

айтганидан чўчиган амир

Олимхон Саҳбони сўнг

Бухоро таҳтига ўтирган

амир Абдулаҳаддан бўлган

шоирни ташкил этиб, яшни та-

ддиган мансабни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

яшни ташкил этиб, яшни таш-

кил этиб, яшни ташкил этиб,

ДУНЁГА МАШХУР ОБИДАЛАР

Лувр музейига қайси минтақалардан сайёхлар келмайды, дейсиз! Рост-да, ер юзида одамлар кўп, Лувр эса битта. Ҳамма уни кўргиси, соатлаб ўтмиш кўчаларида дайлигиси келади. Ушбу ёзганларимиз Луврга саёҳат истагини оз бўлса-да қаноатлантира, ажаб эмас.

Илҳом парилари

ибодатхонаси

Аслида "музей" сўзи юнон тилидан олинган бўлиб, "Илҳом парилари ибодатхонаси" деган маънни англатади.

Дунёда энг кўп томошибинлар ташриф буорадиган музейлардан бир — Лувр музей бўлиб, хар или 10 миллион одам бу ерга ташриф буоради. Музейнинг бу қадар шухрат қозонишига унда VI асрдан тоғизига кунгача бўлган 380 000 дан ортиқ бетакрор санъат шедеврларининг сакланшидид. Унинг майдони 160x106 квадрат метр бўлиб, хар бир асарни томоша килишга 30 лахзадан вақт ажратганингизда музейни тўлик айланничиш учун 3 ой вақт керак бўлади.

Лувр музейнинг расмий очил-

ган куни 1793 йилга тўғри келади. Лувр Сена дарёси бўйida жойлашган, агар дарё тошса, музейни кутқариб колиш учун маҳсус эвакуация экспозицияси ишлаб чиқилган. Муқаддас даргоҳ ўз залларида нафакат Европанинг ўтган замон маданиятини, балки Мисрав Юнонистон, Яқин Шарқ ва Эрон, Африка, Океания ва Америка ҳудудлари маданиятини хам ўзида мушкассам этган. Лувр ўзининг бетакрор коллекцияларида примитивизм, антик дин, импресионизм, постимпресионизм йўналишларидаги асарларни наёмён этади.

Лувр музейи 1190 йиллардан бошлаб курила бошланган. Сена

дарёси атрофидаги иккита — Нельва Лувр деворларини куришга 20 йил вақт сарф этилган. Йиллар давомида кирол кутубхонаси ва саройи вазифасини ўтаб келган ушбу бинода 1546 йилга келибгина Франциса I даврида бинода Уйгониши даври руҳини акс этириувчи архитектура ишлари бошлаб юборилган. Ана шу пайтга келибгина Луврнинг асосий кўйфаси яратилиб, унга квадрат ховли шакли берилган. Бу даврда ушбу архитектура ишида турклар ўзининг нафис ёзувли гилларим, голланд сангаршошлари, итальян ва флананд меморлари иштирок этган. 1620 йилда эса мемор Жан Лемерье томонидан уч аркали

ЛУВР МУЗЕЙИГА ХАР ЙИЛИ
10 МИЛЛИОН ОДАМ ТАШРИФ БУЮРАДИ. МУЗЕЙНИНГ БУ ҚАДАР ШУХРАТ ҚОЗОНИШИГА УНДА VI АСРДАН ТО ҲОЗИРГИ КУНГАЧА БЎЛГАН 380 000 ДАН ОРТИҚ БЕТАКРОР САНЪАТ ШЕДЕВРЛАРИНИНГ САКЛANIШИДИР. УНИНГ МАЙДОНИ 160X106 КВАДРАТ МЕТР БЎЛИB, ХАР БИР АСАРНИ ТОМОША КИЛИШГА 30 ЛАХЗАДАН ВАҚТ АЖРАТГАННИГИЗДА МУЗЕЙНИ ТЎЛИК АЙЛАНИБ ЧИҚИШ УЧУН З ОЙ ВАҚТ КЕРАК БўЛАДИ.

соат павильони куриш бўйича лойҳа иши киритилади.

Кирол ховлиси XVIII асрга келиб музейга айлантирилди. Илмий томошибинлари 1793 йил август ойида Лувр музейига ташриф буорадилар. Бу кирол Людовик XV даврига тўғри келади. Наполеон I императорига даврида эса ушбу меморий обида "Наполеон музей" деб юритилган. Наполеон III ҳукмронлиги даврида эса барча меморий ансамблар куриб охирiga етказилади.

Лувр эҳроми тўлигича шиша-ванд ойнадан курилади. Ушбу пирамиданинг прототипи Мисрдаги Хеопс эҳромидир. Шиша-ванд эҳром нусхасининг оғирлиги таҳминан 180 тонна, баландлиги эса 21,65 метр, узунлиги 35 метр ва эгалиш бурчаги 52 даражани ташкил этади. Ушбу учурчак эҳром 70 кисм ва 603 олмос шаклдан иборат. Ансамбль асли хитойлик Америка фукароси Клод Энгле томонидан яратилган. Бугунги кунда касса сифатидан фойдаланлаётган ушбу курилмасиз Лувр музейини тасаввур килиб бўлмайди.

Бошлангичида Лувр залларида 2500 экспонат бўлган, улар турилийиллар давомида ийғилган. Франциск I даврида банкир Э.Жабахдан Леонардо да Винчининг "Жононда" ва Рафаэлнинг "Гўзал бобон" картиналари сотиб олинган. Колган коллекциялар эса Леонар-

до да Винчи ҳаётининг сўнгги кунларидан ўзидан харид қилиб олингани хакида маълумотлар бор.

Лувр залларини 300 000 та гаройиб экспонатлар безаб туради. Қадимги ва ўрта асрлар маданиятидаги тараққиёт даври акс этган картиналар ҳар бир томошибинни ўтмишинг тор ва сирли кўчалари томон етаклайди. Миср маданиятига 20 та зал ажратилган. Даставвал антик давр хайкалларига кенг ўрин берилган эди (Микеланжело асарлари бундан мустасно). Уйгониш даври санъат асарларига музейнинг 5 та кисми ажратилган.

Луврнинг энг таникли картиналии бу Леонардо да Винчи, Эжен Делакруа, Рафаэль, Рембрандт, Луки Пенни, Андреа Мантенья, Паул Рубенсларинг асарларидир.

Мона Лизанинг сирли табассуми акс этган "Мона Лиза" картинаси музейнинг энг тансик экспонатларидан бирни десак бўлади.

Немислар босқини даврида Жак Жокар жуда кўплаб музей экспонатларини асраб қолганлиги билан тарихда машур.

Немислар босқини чигирилардан, улар омборхона сифатидан фойдаланганлар. Шунингдек, Наполеон ҳам ҳукмронлиги даврида музейни ўзининг шахсий уйига айлантирган ва уни Наполеон Бонапарт музейи деб номлаган.

Лувр музейининг иккита филиали бор бўлиб, улардан бирни Франциянинг Ланс шахрида жойлашган, байзан уни Лувр II деб ҳам атайдилар. Иккичи филиали эса Бирлашган Араб Амирликларининг Абу-Даби шахрида 2015 йилда ташкил этилган.

Музей жуда катталиги ва сайёллар кўплиги сабаби 2016 йилда йўналиши тўғри белгилаб кўрсатадиган самартфонлар кўйилган.

Ушбу самартфонлар орқали музейда аддасдан маршрутни тўғри белиглаш мумкин бўлади.

Луврнинг ҳар бир зали бой бўлиш билан бирга ҳашамдор

хамdir. Аполлон галерейасидаги тилла ҳашими фарштасидар куршовида қўлсангиз, Наполеон меҳмонхонасида ампир услуби сизни ўзига мафтун этади. Аполлон галерейасида XI асрда Хиндистондан олиб келинган Санси олмоси сакланади. Унинг оғирлиги 11 грамм микдоридадир. Ушбу кимматбаҳо олмос 1978 йилда лорд Астордан 1 миллион евро эвазига сотиб олинган.

Лувр музейига кириш учун билет нархи 15 евро туради. Октябрь-март ойларининг ҳар илк якшанбаси музейнинг текин томоша қилиш мумкин. Европитоф худудида истиқомат қиласиган ўн сакиз ёшгача бўлган ўйгит-қизлар, рассом ва ҳайкалтарошлар, ижтимоий химояга мұхтож одамлар музейга читласи кира оладилар.

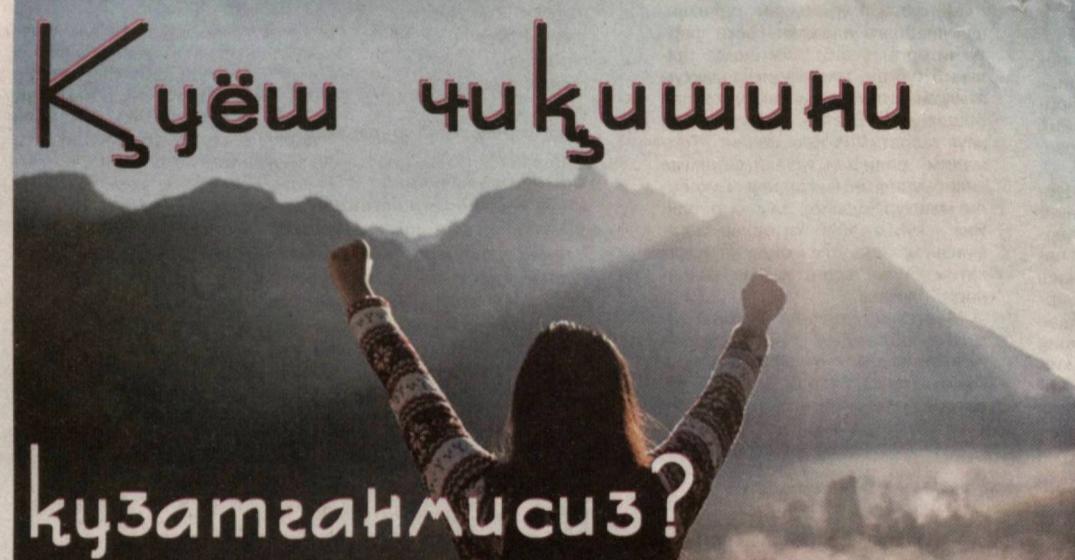
Немис фашистлар босқини даврида Жак Жокар жуда кўплаб музей экспонатларини асраб қолганлиги билан тарихда машур. Немислар босқини чигирилардан, улар омборхона сифатидан фойдаланганлар. Шунингдек, Наполеон ҳам ҳукмронлиги даврида музейни ўзининг шахсий уйига айлантирган ва уни Наполеон Бонапарт музейи деб номлаган.

Лувр музейининг иккита филиали бор бўлиб, улардан бирни Франциянинг Ланс шахрида жойлашган, байзан уни Лувр II деб ҳам атайдилар. Иккичи филиали эса Бирлашган Араб Амирликларининг Абу-Даби шахрида 2015 йилда ташкил этилган.

Музей жуда катталиги ва сайёллар кўплиги сабаби 2016 йилда йўналиши тўғри белгилаб кўрсатадиган самартфонлар кўйилган. Ушбу самартфонлар орқали музейда аддасдан маршрутни тўғри белиглаш мумкин бўлади.

Гўзал БЕГИМ.

АЙТГАНЧА

Кўёш чиқишини

қўзатганимисиз?

Уфқдан бош кўтариб, нурларини замин узра сочаётган кўёшнинг одамга кўнгил қадар яқин эканини, борлиққа ошуфта ажаб тароватини, оловли меҳрини илк бор кўриб ҳайратланди. Мириқиб томоша қилдим. Балки бу ҳолат сизга танишдир, балки...

Ростини айтсан, мен борлиқнинг бундай ўйзалигидан бехабар эканман. Кинофильмларда кўёш чиқиши саҳнalarини кўрганман, аммо ўзим уят бўлсада айтаман: шу пайттача тонгда туриб офтоб чиқишини кузатмаган эдим. Тонг кўёшида ажаб жозиба бор экан!

Бунга роппа-роса бир йилча бўлди. Ўтган йили май ойининг охирлари эди. Ишконамдан навбатдаги таътилни олдим, Бўстонликдаги "Оқтош" сиҳатохига йўлламана олдим. Тоғнинг шундокина бағрида жойлашган дам олиш масканда биринчи марта бўлишим эди. Хали хис қилиб кўрмаганим — табиат мўъжизалари кўнглимда ўзгариш орзиси шундига...

Эрта тонг, атроф гирашира ёриша бошлади. Сиҳатохига ҳовлисига чиқдим, салқин ҳаво вукудимга синга бошлади. Ёнимли ва жуда ажабий эди бу. Узокдан тоб унгарлари тим ҳаворангда кўринди. Тикилиб карадим. Корамтир-кўшиш рангда ҳам тароват борлигини англаб колдим. Она табиат одамнинг ичи дунёсини ана шундай ҳам бўйтиб борар экан-да...

Айниқса, турли табиий гулларнинг муттап ҳиддлари димомимга урилар,

ҳали кўёш тоб ортидан бош кўтармасидан майна, чумчук, мусинчаларнинг чуғури-ю тоб олди жигларнинг майин шилдиради, худди моҳир созандан илиқ кайфият ўйғотди. Бу маскан нега Ўйлининг тўрт фаслида ҳам ёшу-карилар билан гавзум бўлишини тушунгандай бўлдим. Қарасам, ёши олтишилардан ошган бир онахон ҳам сайр килиб юрган экан.

— Ассалому алайкум хола, тонг ҳавоси сизга ҳам ёқар экан-да?

— Нимасини айтасиз, салқин ҳаводан нафас олсан енгил тортаман. Атрофни карагн, чумчома, ялпиз, печак гулу кокигулларни кўрсам ёшлигим эсинга тушади. Ич-ичимдан ёшаргандек бўламан.

— Бу ерга ҳар иили келиб турсасизми?

— Ҳа кизим, бу ер осуда, баҳавдо жой. Дам олганинг шошилмасдан, астагина соча бошлади. Танамни ёқимили исидти. Хурсандлигидан кўёшга юзимни тутиб туравердим. Шунда:

— Ҳой кизим, бир жойда туриб колманд, кўёш баландлади; таъсири бор, — деди ҳали мен билан сухбатлашган онахон...

Мен онахоннинг ортидан эргасиб, сиҳатохига йўл олдим...

...Шаҳарнинг беүхшов шошиндан йирокда, соқинлик ҳукмрон мухитда беморман деб эмас, дам олувчиман, тоза ҳаводан шифо топгувчиман, деб дам олиси муолажанинг бошланishi эканини хис қилдим. Бу ёдимда мухранинг колди.

Албатта, айни шу кунларда юртимизда корона-вирус деган иллалар катта-кичниги ташвишга кўйди. Бу оғат — бутун дунёга келган бир синов. Давлатимиз томонидан кўрилалётган каттий чора-тадбирлар ва Яратганинг меҳри, иногтили тида бу болалардан ҳам кутулармиз.

Шунда янга... гўзал тобага бағрида жойлашган ушбу масканга боришини кўнглимига тугиб кўйдим.

Дилчехра ЎРОЛОВА.

ТАФАККУР

Хар на яхшилик қиласанг, қилки юрт учун.

Ҳайдар ХОРАЗМИЙ.

Одам әрсанг маъни бил дона-дона, Ватан әрур сенга иккичи она.

Анвар ОТИН.

Сақламоқ ёвдан Ватанни сенга қарз, Қарзни қилмоқ адо ҳар кимга фарз.

ЧУСТИЙ.

Ватан менинг жону таним — саждагоҳимдур.

ФИТРАТ.

ФАРЗАНДИНГИЗ БИЛАН ЎҚИНГ

Кўлларимни юваман

Ишқалайман бармогим,
Мен озода юраман.
Совун шундай мўъжиза
Қўйиртираман мазза!
Пуфаклар шишиб чиқар,
Осмонеа қараб учар.
Қизил, сарик товланиб,
Менга қувон бахш этар.

Захро ҲАСАНОВА.</